

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

В.О. ЄСІНА

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

„Потенціал і розвиток підприємства”

*(для студентів 4 курсу денної форми навчання
напряму підготовки 6.030504 – “Економіка підприємства”)*

Харків – ХНАМГ - 2010

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни **„Потенціал і розвиток підприємства”** для студентів 4 курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.030504 – “Економіка підприємства” /Харк. нац. акад. міськ. госп-ва, уклад.: В.О. Єсіна, – Х.: ХНАМГ, 2010. – 16 с.

Укладачі: В.О. Єсіна

Програми побудовані за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рецензент: доц., к.е.н. В.О.Костюк

Рекомендовано кафедрою міської і регіональної економіки (протокол № 1 від 31.08.2010р.)

Зміст

Стор.

Вступ	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	4
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література	6
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямками підготовки та видами навчальної роботи	9
2.2. Зміст дисципліни	9
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями	11
2.2.2. Лекційний курс	11
2.2.3. Практичні заняття	12
2.2.4. Індивідуальні заняття	12
2.2.5. Самостійна навчальна робота студента	12
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту	14
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення	15

ВСТУП

Дисципліна „Потенціал і розвиток підприємства” за освітньо-професійною програмою має статус нормативної.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

- ГСВО МОН України „Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальностями напряму 0501 – „Економіка і підприємництво”, 2006.

- ГСВО МОН України „Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра спеціальності 6.050100 – „Економіка підприємства”, 2004.

-СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030504 - „Економіка підприємства”, Харків, 2007.

Програма ухвалена кафедрою міської і регіональної економіки (протокол № 1 від “ 31 ” 08 2010 р.) та Вченою радою факультету економіки і підприємництва (протокол № 2 від “30” 09 2010 р.)

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни: засвоєння понятійного апарату, методології і прикладного інструментарію оцінювання ринкової вартості потенціалу підприємства та його структурних елементів; набуття знань про закономірності, принципи та особливості формування, розвитку, конкурентоспроможності потенціалу підприємства як збалансованого інтегрального утворення. Оволодіння новітніми засобами ефективного формування потенціалу підприємства, забезпечення його конкурентоспроможності; знаннями і практичними навичками оцінної діяльності як складової управління розвитком потенціалу підприємства.

1.1.2. Предмет вивчення у дисципліни: методологія і методика формування, оцінювання та розвитку потенціалу підприємства.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
1. Економіка підприємства	1. Аналіз фінансово-господарської діяльності
2. Макроекономіка	2. Фінанси підприємства
3. Мікроекономіка	3. Економіка і організація діяльності об'єднань підприємств

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни (відповідно до стандартів ОПП)

Модуль - Потенціал і розвиток підприємства (5/180)

Змістовні модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства та оцінка його конкурентоспроможності (2,5/90)

1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства.
2. Структура і графоаналітична модель потенціалу підприємства.
3. Формування потенціалу підприємства: поняття і загальна модель.
4. Особливості формування виробничого потенціалу підприємства.
5. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства.
6. Теоретичні основи оцінювання потенціалу підприємства.
7. Методичні підходи до оцінювання потенціалу підприємства.

ЗМ 2. Розвиток підприємства та оцінювання ринкової вартості потенціалу підприємства (2,5/90)

8. Оцінювання вартості земельної ділянки, будівель і споруд.
9. Оцінювання ринкової вартості машин і обладнання.
10. Нематеріальні активи підприємства і методи їх оцінювання.
11. Трудовий потенціал підприємства та його оцінювання.
12. Оцінювання вартості бізнесу.
13. Прикладні аспекти оцінювання потенціалу підприємства.
14. Розвиток підприємства: зміст, сучасні концепції та передумови.
15. Методичні підходи до визначення резервів розвитку підприємств та його потенціалу.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Типові задачі діяльності, у яких використовуються вміння та знання	Виробничі та соціальні функції, до яких відносяться типові задачі діяльності
Репродуктивний рівень Проникати в сутність явищ і процесів реального світу, свідомо використовувати наукові знання в пізнавальній та професійній діяльності	Виробнича	Організаційна
Алгоритмічний рівень Захищати інтереси підприємства, поєднувати суспільні, колективні та індивідуальні інтереси	Виробнича	Організаційна
Евристичний рівень Ураховувати соціальні аспекти впливу рішень, що приймаються, на співробітників, споживачів, місцеві спільноти	Соціально-виробнича	

1.4. Рекомендована основна навчальна література

Основна:

1. Гавва В. Н., Божко Є. А. Потенціал підприємства: формування та оцінювання: Навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2004. – 204 с.
2. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінювання. Навчальний посібник.- Київ. Центр навчальної літератури. 2005.- 352 с.
3. Ревуцкий Л. Д. Потенциал и стоимость предприятия. – М.: Перспектива, 1997. – 124 с.
4. Репіна І.М., Олексик О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка. К.: КНЕУ.- 2004. – 315 с.

Додаткова:

5. Брюстер К. Стратегическое управление интеллектуально-человеческим потенциалом: оценка разных парадигм. // Манаджмент 1: кет. геу. -, 1999. - № 3 - Р. 45 - 64.

6. Васильченко В.С., Гриненко А.М., Грішнова О.А., Керб Л.П..
Управління трудовим потенціалом Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2005.- 403с.

7. Мендрул А., Пузий Ф., Галкин И., Скринько С. И др. Учебное пособие
для подготовки к сдаче квалификационного экзамена по экспертной оценке
имущества, недвижимости, имущественных и неимущественных прав, бизнеса,
техники и оборудования (категории А, В, С). – К.: Эксперт-А, 2000. – 323 с.

8. Міжнародні стандарти оцінки: принципи, стандарти та правила / За
ред.. О. Драніковського, І. Іванової. – К.: УкрРелс, 1999. – 105 с.

9. Оценка стоимости предприятия (бизнеса): Учебное пособие / Под ред.
Н. А. Абдуллаева, Н. А. Колойко. – М.: ЭКМОС, 2000. – 352 с.

Фахові періодичні видання:

10. Журнал „Економіст”
11. Журнал „Економіка підприємства”
12. Журнал „Економіка України”
13. Журнал „Справочник экономиста”

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Потенціал і розвиток підприємства

Мета вивчення: засвоєння понятійного апарату, методології і
прикладного інструментарію оцінювання ринкової вартості потенціалу
підприємства та його структурних елементів; набуття знань про закономірності,
принципи та особливості формування, розвитку, конкурентоспроможності
потенціалу підприємства як збалансованого інтегрального утворення.

Предмет дисципліни: методологія і методика формування, оцінювання
та розвитку потенціалу підприємства.

Змістові модулі: сутнісна характеристика потенціалу підприємства та
оцінка його конкурентоспроможності, розвиток підприємства та оцінювання
ринкової вартості потенціалу підприємства.

Аннотация программы учебной дисциплины

Потенциал и развитие предприятия

Цель изучения: освоение понятийного аппарата, методологии и прикладного инструментария оценки рыночной стоимости потенциала предприятия и его структурных элементов; приобретение знаний про закономерности, принципы и особенности формирования, развития, конкурентоспособности потенциала предприятия как сбалансированного интегрального образования.

Предмет дисциплины: методология и методика формирования, оценивание и развитие потенциала предприятия.

Содержательные модули: содержательная характеристика потенциала предприятия и оценивания рыночной стоимости потенциала предприятия

Abstract of the program of scholastic discipline

Potential and development of the enterprise

The Purpose of the study: mastering the notional device, methodologies and applied toolbox of the estimation of market value of the potential of the enterprise and his(its) structured element; aquisition of the knowledges about regularities, principles and particularities of the shaping, developments, competitiveness of the potential of the enterprise as balanced integral formation.

The Subject of discipline: methodology and methodses of the shaping, estimation and developments of the potential of the enterprise.

Profound modules: feature of the potential of the enterprise and estimation market value of the potential of the enterprise

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямками підготовки та видами навчальної роботи

Напрямок (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/ /годин	Тримістр (и)	Години									Екзамен (тримістр)	ПМК (тримістр)
			Аудиторні	у тому числі			Підсумк. контр.	Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні			Контр.роб	КР	РГЗ		
6.030504 - Економіка підприємства	5/180	10	72	36	36	-	3	108	-	-		10	10

2.2. Зміст дисципліни

Модуль - Потенціал і розвиток підприємства (5/180)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства та оцінка його конкурентоспроможності (2,5/90)

Навчальні елементи:

1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства.

Предмет, мета і зміст курсу. Еволюція поняття «потенціал». Поняття та характеристика потенціалу підприємства в розрізі нового механізму господарювання.

2. Структура і графоаналітична модель потенціалу підприємства.

Складові елементи та структура потенціалу підприємства. Графоаналітична модель потенціалу підприємства.

3. Формування потенціалу підприємства: поняття і загальна модель.

Модель формування потенціалу підприємства. Характеристика складових потенціалу підприємства.

4. Особливості формування виробничого потенціалу підприємства.

Поняття «виробничий потенціал підприємства» та особливості його формування. Основні критерії місце розташування промислового підприємства.

5. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства.

Теорії конкурентоспроможності та класифікація ключових чинників успіху у галузі. Визначення поняття «конкурентоспроможності потенціалу підприємства». Оцінка конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Стратегічна оцінка підприємства.

6. Теоретичні основи оцінювання потенціалу підприємства.

Підприємство як об'єкт ринкових угод. Вартісна оцінка потенціалу підприємства. Механізм процесу оцінки та цілі оцінки. Категорії вартості.

7. Методичні підходи до оцінювання потенціалу підприємства.

Загальна класифікація методів оцінки підприємства та його потенціалу. Коефіцієнт капіталізації.. Функцій грошової одиниці. Ставка дисконту та методики розрахунку ставки дисконту

ЗМ 2. Розвиток підприємства та оцінювання ринкової вартості потенціалу підприємства (2,5/90).

Навчальні елементи:

1. Оцінювання вартості земельної ділянки, будівель і споруд.

Земля як специфічний засіб виробництва. Правове регулювання оцінки землі. Грошова оцінка нерухомості. Сутність коефіцієнту капіталізації.

2. Оцінювання ринкової вартості машин і обладнання.

Об'єкти оцінки техніко-технологічного потенціалу підприємств. Класифікація й ідентифікація машин і обладнання. Вплив зносу на вартість машин та обладнання.

3. Нематеріальні активи підприємства і методи їх оцінювання.

Основні економічні властивості нематеріальних активів. Інтелектуальна власність. Особливості оцінки вартості нематеріальних активів.

4. Трудовий потенціал підприємства та його оцінювання.

Основні складові, що формують кадровий потенціал підприємства. Кількісні та якісні показники трудового потенціалу підприємства. Індивідуальні професійні характеристики працівника. Вартісна оцінка трудового потенціалу.

5. Оцінювання вартості бізнесу.

Особливості бізнесу як об'єкта оцінки. Три традиційних підходи оцінки потенціалу підприємства.

6. Прикладні аспекти оцінювання потенціалу підприємства.

Моніторинг поточних можливостей підприємства. Базові принципи організації моніторингу. Процес організації моніторингу поточних можливостей.

7. Розвиток підприємства: зміст, сучасні концепції та передумови.

Підприємство як первинна ланка економіки держави. Концепції розвитку підприємства. Умови розвитку підприємства.

8. Методичні підходи до визначення резервів розвитку підприємств та його потенціалу.

Поняття резервів розвитку підприємств. Пошуки шляхів розвитку підприємства. Методичні підходи до визначення резервів розвитку потенціалу підприємств.

**2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями
та форми навчальної роботи студента**

Модулі та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
<i>Модуль - Потенціал і розвиток підприємства</i>	5/180	36	36	-	108
<i>ЗМ 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства та оцінка його конкурентоспроможності</i>	2,5/90	18	18	-	54
<i>ЗМ 2. Розвиток підприємства та оцінювання ринкової вартості потенціалу підприємства</i>	2,5/90	18	18	-	54

2.2.2. Лекційний курс

Зміст	Кількість годин
	6.030504
<i>Модуль - Потенціал і розвиток підприємства</i>	
<i>ЗМ 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства та оцінка його конкурентоспроможності</i>	
1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства	2
2. Структура і графоаналітична модель потенціалу підприємства	2
3. Формування потенціалу підприємства: поняття і загальна модель	2
4. Особливості формування виробничого потенціалу підприємства	2
5. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства	2
6. Теоретичні основи оцінювання потенціалу підприємства	3
7. Методичні підходи до оцінювання потенціалу підприємства	3
Разом ЗМ1	18
<i>ЗМ 2. Розвиток підприємства та оцінювання ринкової вартості потенціалу підприємства</i>	
1. Оцінювання вартості земельної ділянки, будівель і споруд	2
2. Оцінювання ринкової вартості машин і обладнання	3
3. Нематеріальні активи підприємства і методи їх оцінювання	3
4. Трудовий потенціал підприємства та його оцінювання	2
5. Оцінювання вартості бізнесу	2
6. Прикладні аспекти оцінювання потенціалу підприємства	2
7. Розвиток підприємства: зміст, сучасні концепції та передумови	2
8. Методичні підходи до визначення резервів розвитку підприємств та його потенціалу	2
Разом ЗМ2.	18
Всього	36

2.2.3. Практичні заняття

Зміст	Кількість годин
	6.030504
<i>Модуль - Потенціал і розвиток підприємства</i>	
<i>ЗМ 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства та оцінка його конкурентоспроможності</i>	
1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства	2
2. Структура і графоаналітична модель потенціалу підприємства	3
3. Формування потенціалу підприємства: поняття і загальна модель	2
4. Особливості формування виробничого потенціалу підприємства	2
5. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства	3
6. Теоретичні основи оцінювання потенціалу підприємства	3
7. Методичні підходи до оцінювання потенціалу підприємства	3
Разом ЗМ1.	18
<i>ЗМ 2. Розвиток підприємства та оцінювання ринкової вартості потенціалу підприємства</i>	
1. Оцінювання вартості земельної ділянки, будівель і споруд	2
2. Оцінювання ринкової вартості машин і обладнання	3
3. Нематеріальні активи підприємства і методи їх оцінювання	3
4. Трудовий потенціал підприємства та його оцінювання	2
5. Оцінювання вартості бізнесу	2
6. Прикладні аспекти оцінювання потенціалу підприємства	2
7. Розвиток підприємства: зміст, сучасні концепції та передумови	2
8. Методичні підходи до визначення резервів розвитку підприємств та його потенціалу	2
Разом ЗМ2.	18
Всього	36

2.2.4. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання при вивченні даної дисципліни навчальним планом непередбачено.

2.2.5. Самостійна навчальна робота студента

Головне завдання самостійної роботи студентів полягає у набутті необхідних умінь і навичок роботи з науковою, спеціальною літературою, а також навчальними посібниками і методичними вказівками, вмінні

розраховувати та узагальнювати дію виконаних розрахунків, у час, вільний від аудиторних занять.

Специфічною формою самостійної роботи є виконання індивідуальних завдань у вигляді розв'язування задач, аналізу ситуацій, написання рефератів, аналітичних оглядів, виконання завдань поточного контролю, а також включає підготовку до ПМК та екзамену тощо.

Розподіл часу самостійної роботи

Зміст	Кількість годин
	6.030504
<i>Модуль - Потенціал і розвиток підприємства</i>	
<i>ЗМ 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства та оцінка його конкурентоспроможності</i>	
1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства	7
2. Структура і графоаналітична модель потенціалу підприємства	8
3. Формування потенціалу підприємства: поняття і загальна модель	8
4. Особливості формування виробничого потенціалу підприємства	7
5. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства	8
6. Теоретичні основи оцінювання потенціалу підприємства	8
7. Методичні підходи до оцінювання потенціалу підприємства	8
Разом ЗМ1.	54
<i>ЗМ 2. Розвиток підприємства та оцінювання ринкової вартості потенціалу підприємства</i>	
1. Оцінювання вартості земельної ділянки, будівель і споруд	7
2. Оцінювання ринкової вартості машин і обладнання	7
3. Нематеріальні активи підприємства і методи їх оцінювання	7
4. Трудовий потенціал підприємства та його оцінювання	7
5. Оцінювання вартості бізнесу	7
6. Прикладні аспекти оцінювання потенціалу підприємства	7
7. Розвиток підприємства: зміст, сучасні концепції та передумови	6
8. Методичні підходи до визначення резервів розвитку підприємств та його потенціалу	6
Разом ЗМ2.	54
Всього	108

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види контролю та їх стислий зміст	Розподіл балів, %
<i>Модуль – Потенціал і розвиток підприємства</i>	
<i>Поточний контроль зі змістових модулів</i>	
<i>ЗМ 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства та оцінка його конкурентоспроможності</i>	
Тестовий контроль №1	30
Разом за <u>ЗМ 1.</u>	30
<i>ЗМ 2. Розвиток підприємства та оцінювання ринкової вартості потенціалу підприємства</i>	
Тестовий контроль №2	30
Разом за <u>ЗМ 2.</u>	30
Разом	60
Підсумковий контроль з модулю	40
Всього за дисципліною	100

Критерії підсумкової оцінки на підставі поточного контролю

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
більше 90-100 включно	Відмінно	A
більше 80-90 включно	Добре	B
більше 70-80 включно		C
більше 60-70 включно	Задовільно	D
більше 50-60 включно		E
більше 25-50 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

2.4. Інформаційно-методичне забезпечення

Основна:

1. Гавва В. Н., Божко Є. А. Потенціал підприємства: формування та оцінювання: Навч. посібник. – К.: ЦНЛ, 2004. – 204 с.
2. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінювання. Навчальний посібник.- Київ. Центр навчальної літератури. 2005.- 352 с.
3. Ревуцкий Л. Д. Потенциал и стоимость предприятия. – М.: Перспектива, 1997. – 124 с.
4. Репіна І.М., Олексик О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка. К.: КНЕУ.- 2004. – 315 с.

Додаткова:

5. Брюстер К. Стратегическое управление интеллектуально-человеческим потенциалом: оценка разных парадигм. // Манаджмент 1: кет. геу. -, 1999. - № 3 - Р. 45 - 64.
6. Васильченко В.С., Гриненко А.М., Грішнова О.А., Керб Л.П.. Управління трудовим потенціалом Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2005.- 403с.
7. Мендрул А., Пузий Ф., Галкин И., Скринько С. И др. Учебное пособие для подготовки к сдаче квалификационного экзамена по экспертной оценке имущества, недвижимости, имущественных и неимущественных прав, бизнеса, техники и оборудования (категории А, В, С). – К.: Эксперт-А, 2000. – 323 с.
8. Міжнародні стандарти оцінки: принципи, стандарти та правила / За ред.. О. Драніковського, І. Іванової. – К.: УкрРелс, 1999. – 105 с.
9. Оценка стоимости предприятия (бизнеса): Учебное пособие / Под ред. Н. А. Абдуллаева, Н. А. Колойко. – М.: ЭКМОС, 2000. – 352 с.

Фахові періодичні видання:

10. Журнал „Економіст”
11. Журнал „Економіка підприємства”
12. Журнал „Економіка України”
13. Журнал „Справочник экономиста”

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ЄСІНА Валерія Олександрівна

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни **„Потенціал і розвиток підприємства”** для студентів 4 курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.030504 – “Економіка підприємства”

Комп’ютерне верстання: Н.М. Колісник

План 2010, поз. 173 Р

Підп. до друку 02.11.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60х84 1/16

Ум. друк. арк. 0,7

Зам. № 6545

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб’єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001